

В. Р. Сіденко

Генеральна угода з тарифів і торгівлі

ГЕНЕРАЛЬНА УГОДА З ТАРИФІВ І ТОРГІВЛІ (ГАТТ) – багатостороння міждержавна угода, яка містить принципи і правила міжнародної торгівлі, обов’язкові для країн-учасниць. Початком створення ГАТТ стало підписання 30 жовтня 1947 у Женеві 23-ма країнами світу ген. угоди про зниження мит. тарифів з метою лібералізації і розвитку зовн. торгівлі. Нині ГАТТ включає початк. текст договору зі списками тариф. поступок, а також подальші рішення, що змінюють і доповнюють початк. текст або інтерпретують його окремі статті. Її вищим органом (до створення СОТ) були сесії, оперативно-виконав. – рада представників. Робочі органи організації: постійно діючий секретаріат, постійні комітети (зокрема з торгівлі та розвитку, тариф. поступок, антидемпінг. практики), підкомітети та робочі групи. Осн. принципи ГАТТ: обов’язк. застосування у взаєм. торгівлі країн-учасниць режиму найбільшого сприяння; взаємні поступки і зниження мита та ін. (нетариф.) бар’єрів; ведення зовн. торгівлі на приватноправовій основі. Осн. формою роботи ГАТТ є проведення учасниками угоди багатосторон. торгових переговорів – раундів, які можуть тривати декілька років.

За більш ніж п’ятдесятиріч. період діяльності організації в її рамках було проведено 8 раундів переговорів: в 1947, 1949, 1951, 1956, 1960–62, 1964–67, 1973–79, 1986–94. Дев’ятий раунд триває від листопада 2001. Його завершення можливе наприкінці 2006.

У 1995 створ. СОТ, яка фактично увібрала в себе ГАТТ та набула цілого ряду нових функцій: регулювання пов’язаних з торгівлею інвестицій і прав інтелектуал. власності, надання телекомунікац. послуг, інформ. технологій тощо. На поч. грудня 2005 у СОТ входили 148 країн-учасниць і 33 країни-спостерігача (серед них – Україна, яка завершує переговорний процес щодо приєднання до СОТ і може стати її членом 2006). Всі правила, затверджені на черговому раунді переговорів країн-учасниць, публікують офіц. видання СОТ.

Рекомендована література

1. Дюмулен И. Торгово-политическая система ГАТТ: принципы, правовые нормы и правила // Междунар. торговля. 1993. № 7–8;
2. Осика С., Штефанюк О., Оніщук О. та ін. Інституціональні та процедурні механізми системи ГАТТ/СОТ в регулюванні світової торгівлі. К., 1999.

Бібліографічний опис:

Генеральна угода з тарифів і торгівлі / В. Р. Сіденко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-29052>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).